Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 124 (624) ♦ Субота, 3 липня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

Больові точки медицини

Ранкове засідання 2 липня

Інформація міністра охорони здоров'я України Ю. Спіженка про стан медикаментозного забезпечення та організації медичного обслуговування населення України викликала таку дискусію, що вона не вклалася в один день. Тож зранку продовжувалося обговорення цього документа. Депутати Черненко, Матійко, Панасюк та інші виклали своє бачення вирішення таких злободенних проблем, як забезпечення людей ліками і взагалі організація охорони здоров'я. Вони закликали припинити з'ясування особистих стосунків між депутатами Івасюком, Віцяком та міністром і зайнятися справді наболілими питаннями щодо охорони здоров'я нашого населення.

Після обговорення інформації була прийнята Постанова Верховної Ради, в якій дістала виклад програма оперативних заходів по забезпеченню людей ліками і поліпшенню системи охорони здоров'я.

(Закінчення на 2-й стор.)

КРАЩЕ БУТИ БАГАТИМ І ЗДОРОВИМ, НІЖ БІДНИМ І ХВОРИМ

Абзац з листа

Ситуація з ліками надзвичайно складна. Без цукру, м'яса, масла ще якось можна обійтися, та без ліків — ні. Вони потрібні не тільки пенсіонерам та інвалідам, а й усім. Зі мною недавно стався інсульт, заледве пересуваюся у квартирі. Ліки закінчуються, а без них я приречений на нерухомість і загибель.

Олександр ШПИГ, учасник Великої Вітчизняної війни, інвалід праці другої групи.

Донецьк.

Хто з нас не мріяв бути моряком?

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про День працівників морського та річкового флоту

На підтримку ініціативи працівників морського та річкового флоту України **постановляю:**

Встановити в Україні професійне свято працівників морського та річкового флоту — День працівників морського та річкового флоту, яке відзначати щорічно у першу неділю липня.

Президент України Л.КРАВЧУК

м.Київ

29 червня 1993 року.

Продиктовано в номер

Окрема думка Севастополя

Визнати московську угоду в частині поділу Чорноморського флоту неприйнятною, просити Президентів Леоніда Кравчука і Бориса Єльцина відкликати цей документ з парламентів України і Росії на доопрацювання — таке рішення прийняла сесія Севастопольської міськради народних депутатів.

Депутати зобов'язали міськраду спільно з міською держадміністрацією підготувати проекти документів для прийняття міждержавних угод про особливий статус Севастополя як спільної військово-морської бази України і Росії, про спільне фінансування програм розвитку міської інфраструктури. Вирішено також запропонувати Президентам України і Росії прийняти у найкоротші строки угоди про статус військовослужбовців ЧФ, про подвійне громадянство жителів Севастополя.

Сесія ухвалила створити спеціальну депутатську комісію по взаємодії з керівництвом ЧФ і ВМС України з питань розміщення військових частин на території Севастополя. Депутати закликали військовослужбовців, усіх севастопольців зберігати спокій і витримку, утримуватись від будь-яких дій, що дестабілізують обстановку.

Комісії вказали на Київ

До Краснодону, де продовжується страйк 13 шахт ВО «Краснодонвугілля», прибула урядова комісія на чолі з головою Держвуглепрому України Миколою Сургаєм для переговорів зі страйкуючими.

Однак, на думку страйкового комітету, комісія не мала достатніх повноважень, щоб вирішувати долю шахтарських вимог, тому їй вказали на Київ.

КУН обговорює, шукає, готується до виборів

Учора в Києві в Палаці культури «Україна» почав роботу І Всеукраїнський Збір Конгресу українських націоналістів (КУН). З програмною доповіддю на ньому виступила голова КУНу Слава Стецько. Проаналізувати політичне становище, розвиток суспільних процесів в Україні, накреслити шляхи виходу нашої держави з економічної кризи спробували М.Косів, Є.Сверстюк, А.Філіпенко. Збір планує, провівши впродовж 3-х днів роботу в секціях, прийняти зміни і доповнення до програми Конгресу, розробити тактику й стратегію КУНу на наступних виборах до Верховної Ради України.

А що скажуть нащадки?

Частина депутатів білоруського парламенту звинуватила Голову Верховної Ради країни С.Шушкевича в невиконанні доручення попередньої сесії підписати договір про колективну безпеку, запропонований Москвою. Під час голосування щодо довір'я главі парламенту Білорусі за звільнення С.Шушкевича з посади проголосувало 166 депутатів. Для прийняття рішення потрібно було 174 голоси.

Тим часом, на думку Голови Верховної Ради Білорусі, вступ його країни до будь-яких військових союзів може викликати негативну реакцію світового співтовариства. Проблеми національної безпеки треба вирішувати на двосторонній основі.

Ураган над Черкащиною

Багато лиха накоїла стихія. У Звенигородському, Уманському, Тальнівському, Христинівському районах пошкоджено 462 кілометри ліній електропередач, 41 населений пункт залишився без електроструму, пошкоджено 40107 гектарів сільськогосподарських угідь. Всього ураган завдав шкоди на 4 мільярди 190 мільйонів карбованців і, що найгірше — забрав одне людське життя.

Парламентська хроніка

ПІТИ МОЖНА.

ТА ТІЛЬКИ ТРЕБА ЗНАТИ КУДИ

Денне і вечірнє засідання 1 липня

Після першої перерви депутати продовжували обговорювати становище, яке склалося сьогодні на селі. Треба сказати, що у їхніх виступах оптимістичні прогнози стосовно долі цьогорічного врожаю лунали дедалі рідше. Ось кілька характерних фрагментів.

Михайло БОРЕЙКО:

— Те, що довелося бачити в окремих регіонах, на окремих полях, справляє гнітюче враження: хліба забур'янені, не оброблені як слід і т. ін. Сьогодні з інформації віце-прем'єра В. Дем'янова нам стало зрозуміло, що уряд має певні намітки у розв'язанні проблем збирання врожаю. Але той оптимізм, який звучить тут сьогодні, поки що нічим не забезпечений. Ну, нехай з пально-мастильними матеріалами тяжко врегулювати процес, бо діють і комерційні структури, і міждержавні угоди не завжди виконуються... А що заважає нам дати лад у кредитуванні, фінансуванні села?

Сергій ДОРОГУНЦОВ:

— У нас за три роки досі немає ніякої аграрної політики. Я б сказав, що вона нагадує якусь еклектичну масу, якісь окремі клапті, з яких латається те, що називаємо аграрною політикою. Ми ж не вимагаємо від уряду — а то вже третій уряд, люди міняються, і ніхто ні за що не відповідає — дайте нам таке простирадло, як цей зал у Верховній Раді. Ні, назвіть нам десять пріоритетних пунктів цієї політики. Це можна зробити за кілька днів. Дайте нам ці десять позицій, і ми будемо знати, які пріоритети треба витримувати в сільському господарстві.

Петро КІВШИК:

— Торік Кабінет міністрів без заявки, без згоди аграрників дав дозвіл «Ростсільмашу» поставити нам нові комбайни. Наприкінці року, звісно, необхідно розрахуватися з виробником. Ми у Полтавській області заплатили 365 мільйонів карбованців за ці комбайни. Сказали, що жатки і кондиціонери до них поставлять пізніше.

Але до сьогоднішнього дня ці комбайни не укомплектовані—треба шукати додаткові ресурси, щоб розрахуватися з постачальником. За ту ж жатку, яка раніше коштувала 450 тисяч рублів, нині треба заплатити у п'ять разів більше. То де ми наберемо стільки кредитних ресурсів?

Зрештою, після доволі емоційного, бурхливого обговорення депутати підтримали проект постанови, в якій зазначено, що протягом липня-вересня буде збережено чинний порядок розрахунків з виробниками за здану сільськогосподарську продукцію. Окрім того, на липень Національному банку України треба виділити на загальних умовах необхідні кредитні ресурси Кабінету міністрів, щоб кожен здавач молока чи м'яса, незалежно від форм власності, міг отримати плату за свою продукцію в день її здання, а не через місяць.

І третє, на чому особливо наполягали депутати: Кабінету міністрів до 1 серпня подати на розгляд Верховної Ради комплексну програму стабілізації фінансової системи нашої держави.

Після цього парламент приступив до внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів щодо оподаткування. Зокрема, Кабінет міністрів запропонував звільнити від оподаткування доходів несільськогосподарську діяльність підприємств сільського господарства, обслужні підприємства агропромислового комплексу: постачальницькі, ремонтні, агрохімічні, а також ті, які забезпечують переробку сільгоспсировини на власних потужностях, окрім виробництва алкогольних напоїв. Запропоновано також не обкладати податками доходи будівельно-монтажних організацій, які споруджують житло й об'єкти соцкультпобуту на селі.

Так, за підрахунками Міністерства сільського господарства бюджетні втрати від лібералізації податкової політики на селі складуть 144 мільярди карбованців. Але те саме міністерство подало до Кабінету міністрів розрахунки, згідно з якими ці втрати будуть покриті за рахунок збільшення виробництва сільськогосподарської продукції. І насамперед — цукру. Тому парламент підтримав ці зміни і доповнення до законодавчих актів України.

Легкий «обмін ударами» нагадувало і обговорення проекту Закону «Про колективні договори й угоди», який розглядався у другому читанні, і, зрештою, окрім першого пункту, був прийнятий.

А ось коли депутати приступили до обговорення стану медикаментозного забезпечення та організації медичного обслуговування населення України, пристрасті знову завирували в залі. Бо ситуація і з ліками, і з усім комплексом медичного обслуговування в нашій країні така складна, що потребує нагальних ін'єкцій. І не тільки фінансових, про що говорили і міністр охорони здоров'я Ю. Спіженко, і депутати від мікрофонів, а й багатьох інших. Адже ліками власного виробництва Україна забезпечена менше, ніж на 20 відсотків. Решту доводиться купувати за валюту або освоювати виробництво на місцевих підприємствах. Одне слово, проблем — хоч греблю ними гати. Тому депутати вирішили продовжити їх обговорення на свіжу голову, тобто, наступного дня.

Депутат Леонід Яковишин, говорячи про економічний безлад, що дедалі сильніше затоплює нашу державу, сперсердя сказав: «Якщо ми в липні не доб'ємося того, щоб уряд виконував свої зобов'язання і нарешті узяв якесь керівництво в державі у свої руки, то ми тоді 1 серпня всі повинні піти, не чекаючи підсумків референдуму». На що Голова Верховної Ради Іван Плющ напівжартома-напівсерйозно відреагував: «Піти можна. Та тільки треба знати куди».

Що ж, не тільки шляхи Божі, а й парламентські несповідимі.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Больові точки медицини

Ранкове засідання 2 липня

(Початок на 1-й стор.).

Спокійно і по-діловому розпочався розгляд проекту Закону «Про статус ветеранів війни і праці, гарантії їх соціального захисту». Спокійно до того часу, поки не дійшли злополучної десятої статті, де йдеться, зокрема, у пункті 14, про «учасників визвольного руху борців за свободу і незалежність України, які не вчинили злочинів проти світу і людства». Іншими словами — про учасників УПА та інших формувань, що виступали під прапорами національного визволення України. Окремі комісії Верховної Ради, рада ветеранів України і цілий ряд депутатів персонально висловилися проти включення цього пункту в закон.

Інші депутати закликали підтримати авторів цієї статті і таким чином зробити крок до національного примирення в Україні.

При голосуванні сталася така курйозна ситуація, коли пункт 14 не був вилучений зі статті, зате сама стаття не набрала потрібної кількості голосів.

Оскільки без цієї статті майбутній закон просто був би серйозно вихолощеним, у парламенті продовжилися пошуки виходу з цього непростого становища. Зрештою, проект закону був відправлений до комісії на доопрацювання.

На цьому засідання сесії Верховної Ради України завершилося. Однак сама робота українського парламенту продовжиться. Депутати працюватимуть у комісіях, а при необхідності збиратимуться на сесію для вирішення оперативних питань.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Інтерв'ю в кулуарах

Здоров'я — це вміле господарювання

Віктор ПОНОМАРЕНКО, заступник міністра охорони здоров'я України

Дивує те, що конструктивні пропозиції щодо медичного обслуговування населення надходять не з Комісії з питань здоров'я людини, а від інших депутатів. Щодо закидів Ю. Спіженку й міністерству взагалі та інших особистих претензій, то їх треба розглядати не на пленарних засіданнях, а з допомогою спеціальних органів...

Володимир ШОВКОШИТНИЙ, народний депутат України, президент міжнародної організації «Спілка Чорнобиль»

Гадаю, треба було приймати варіант постанови, запропонований групою депутатів, до якої, до речі, увійшли семеро членів Комісії з питань здоров'я людини. А проект від Комісії підписали лише п'ятеро її членів. Адже подальше зволікання у створенні власної фармацевтичної промисловості тільки призведе до збільшення витрат на закупівлю ліків...

Сором за окремі висловлювання моїх колег, котрі всі гріхи звалюють на Міністерство охорони здоров'я та його керівництво. Наша Спілка, захищаючи чорнобильців, багато робить разом з ним. Ми йому довіряємо. Тож саме йому передали медичне устаткування на 30 мільйонів доларів. І певні, що воно потрапило до професіоналів, котрі, до речі, допомагають не лише чорнобильцям...

Василь КОСТИЦЬКИЙ, народний депутат України

У Франції 10 відсотків зарплати йде на охорону здоров'я, ще 20 сплачують підприємці. Гадаю, що й у нас захист здоров'я людей мають узяти на себе підприємці. Не слід забувати про це і профспілкам, укладаючи трудові угоди.

А прийняте Верховною Радою рішення тільки підкреслює її нездатність бути оперативною. Саме через розгляд в Комісії це питання фактично «завалено». І чи варто його було обговорювати на пленарному засіданні, коли варіанти постанови не мають економічного обгрунтування.

Втім, треба не вишукувати кошти, а раціонально господарювати. Приміром, тільки Львівське управління залізниці не давно втратило трохи не вдвічі більше валюти, ніж просить Міністерство охорони здоров'я.

Записав Олексій БРЕУС.

Життя Рад

Молодь вчиться заробляти

Гадаєте, сьогодні катма адрес досвіду, гідного поширення! Помиляєтесь. Якщо говорити про проблеми становлення молодого покоління, то відсилаємо по досвід до Самарського комітету у справах молоді, що в Дніпропетровську.

Цей комітет вражає своєю незвичністю навіть на тлі решти незвичайних. Вражає ідеями задуманими і втіленими.

Уже історія заснування комітету дивувала. Був ще тільки обласний аналогічний комітет, який, однак, не мав ані ламаної копійки на утримання подібних вниз по вертикалі, а молодий депутат Самарської районної Ради Олександр Гаркуша ризикнув надійною посадою енергетика на теплоелектростанції заради журавля у небі. Особливо вражало те, хто уявляв, що на Сашка чекало. Але він жодного дня не працював у комсомолі, тому не уявляв і... взявся за справу.

Не будемо зараз дратувати минулого, уточнювати чи брати на переоблік, яка спадщина дісталася йому від комсомолу, себто від райкому комсомолу. Адже невтішна, яка великого захоплення ніяк не могла викликати. Щодо відпочинку й дозвілля молоді, щодо її нагальних, суто житейських клопотів, пов'язаних із житлом, професійним становленням, сімейними випробуваннями, іншими реаліями — клин, куди не кинь. Так уже сталося, що колись самостійне містечко Придніпровськ з низкою довколишніх у минулому приміських робітничих селищ, які разом і склали Самарський район, виявилися мало пристосованими до потреб та інтересів молоді. Недаремно постав крилатим вислів Олександра Гаркуші, що він і його ровесники живуть на «відшибі неляканих молодіжних проблем».

Та головне інше: ці проблеми не злякали самого Гаркушу. Хоч вони перепадали майже персонально йому, бо спершу тільки й нашкребли у районі, що платню для однієї штатної одиниці — і то з нетривких позабюджетних коштів. Якби не підтримка заступника голови районної Ради Володимира Фролова та директора заводу стінових матеріалів Юрія Немцова, який на той час очолював депутатську молодіжну комісію, то ще й не знати, чи склався б у Самарському районі настільки енергійний та наполегливий комітет у справах молоді. Так, принаймні, свідчить Олександр Гаркуша.

Очевидно, й від скромності також. Бо все, що та як повелося далі, треба сповна віднести на рахунок винахідливості і навіть підприємливості Олександра Григоровича. Адже гайнув з в'язкою привабливих пропозицій в палац культури рідної теплоелектростанції. Навіщо, мовляв, такому приміщенню щовечора бути порожнім, коли хлопцям та дівчатам нікуди себе діти — зась, не пустили. Нащо відомчому закладу зайві клопоти-неприємності? Кому, коротше, потрібне чуже горе? То лише на словах ми всі розумні, гамузом вважаючи теперішню молодь за наркоманів, злодіїв і безсоромних гуляк. Насправді ж мало болить голова за загальні непереливки самарської молоді, позбавленої еле-

(Закінчення на 3-й стор.).

Точка зору

НОТАТКИ ПРО ПОДАТКИ

Рональд Рейган став президентом США, висунувши гасло: «Я дам вам свободу і зменшу податки». «Я утримав Арканзас в числі п'яти штатів з найменшим податковим тягарем», — пишеться Білл Клінтон. В історії є безліч прикладів того, як уряди були позбавлені влади в результаті підвищення цін і податків. Власне, свіжий приклад з цього приводу ми маємо і в себе. Але тут треба зробити одне застереження: історія вчить того, що не вчить нічого.

ВАДИ ІСНУЮЧОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Я не претендую на вичерпну й безперечну класифікацію цих вад. Назву лише такі.

1. Багаторазове оподаткування (доход, добавлена вартість, акцизний збір, обов'язкові відрахування до спеціальних фондів). До речі, у нас оподатковується не добавлена вартість, а реалізація. Заробітна плата оподатковується в доході, добавленій вартості, соціальному страхуванні та пенсійному фонді, фонді зайнятості.

2. Завишені ставки податків і фіскальний характер податкової системи, що створює несприятливі умови для підприємництва (з цієї та інших причин відбувається масована «втеча» капіталу з України).

3. Надмірний ступінь централізації податкової системи (без зменшення ролі бюджету в перерозподілі національного доходу перехід до ринку неможливий).

4. Надмірна різноманітність шляхів формування доходної частини бюджету, наявність великої кількості прямих і непрямих податків, позабюджетних податків.

5. Надмірна кількість необгрунтованих і відсутність потрібних податкових пільг (на іновації та інвестиції).

6. Похідний характер податкової системи: спочатку приймаються програми, а потім розв'язуються питання про податки. При цьому не враховуються можливості сфери матеріального виробництва, щоб воно могло існувати (бюджет треба формувати виходячи з доходів, а ставки податків — з можливостей виробництва, а не з видатків бюджету). Як кажуть, спочатку треба рахувати гроші в гаманці, а потім вибирати товари в магазині.

7. Податкова політика формується після того, як приймаються законодавчі, нормативні акти про податки, що створює чехарду.

КРИТЕРІЇ СТУПЕНЮ ДОСКОНАЛОСТІ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Світовий досвід свідчить, що такими критеріями є:

1) забезпечення доходної частини бюджету потрібними коштами; 2) сприяння зростанню виробництва, підприємництву, економічній діяльності; 3) відносна простота.

Ці критерії не завжди вдається узгодити між собою, але тільки в сукупності і суперечливій єдності вони характеризують стан системи оподаткування.

Як правило, система оподаткування складна. Тому часто податкові справи підприємств ведуть юридичні фірми. На одній з таких фірм у США мені показали два товсті томи нормативних актів з питань оподаткування і чотири томи коментарів до них. Нерідко, особливо у нас, податкова система спрямована тільки на вирішення бюджетних проблем, що неминуче зумовлює несприятливі умови для підприємців.

ОБ'ЄКТИ ОПОДАТКУВАННЯ

Це питання має принципове значення. Я поділяю думку, що **об'єктом оподаткування повинен бути доход**, а не його джерела чи розмір витрат. Знову ж таки, як свідчить світовий досвід, прогресія оподаткування залежна від зростання доходу не повинна перевищувати його третину.

Бажано, щоб податки були прямі й цільові. Чому? Можна навести такі аргументи.

Об'єктом оподаткування за непрямих податків виступає видаток, а не доход. По суті, вони додаються до ціни товару. В зв'язку з цим непрямі податки зменшують споживання, а це неминуче веде до скорочення виробництва. Характерним їх прикладом є податок на добавлену вартість і акцизний збір.

Як правило, депутатам та урядовцям важко утриматися від спокуси ввести непрямі податки. Це пояснюється тим, що приваблюють такі якості непрямих податків як простота платежу і регулярність його надходження. Непрямі податки на товари й послуги є зручною формою поповнення казни. Вони забезпечують стабільність надходжень у бюджет. Особливо нестерпними непрямі податки стають в умовах зубожіння народу.

Варіації на тему непрямих податків можуть справити враження тільки на профанів. Немає жодних підстав вважати податок на добавлену вартість і акцизний збір кращими, ніж скасовані податок з обороту і податок з продажу.

Складовими добавленої вартості є заробітна плата з нарахуванням, прибуток, амортизація, процент за кредит, витрати на електроенергію, транспорт, рекламу. Податок на добавлену вартість — це, по суті, той самий податок з продажу, тільки на 28 чи 20 відсотків. Економічне безглуздя полягає в тому, що податок на добавлену вартість обчислюється з відрахувань на соціальне страхування та внесків до фонду ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, акцизного збору.

Який же висновок? Непрямі податки особливо недоцільні в умовах спаду виробництва і зниження життєвого рівня населення.

Тепер про цільовий характер податків. Цільове призначення податків сприяє продуктивнішому витрачанню їх з боку уряду та місцевої влади. В зв'язку з цим платники мають бути проінформовані, куди і як використовуються податки. Як правило, уряди і місцеві органи влади намагаються ухилятися від контролю з боку платників податків. Тому тільки в боротьбі з ними можна здійснювати контроль.

Отже, основним об'єктом оподаткування повинен бути доход. У якій формі? На мій погляд, для юридичних осіб у формі прибутку, для фізичних — заробітної плати. Чому? Тому що прибуток і заробітна плата — це кінцеві доходи. До речі, ніде в світі не існує оподаткування матеріальних затрат. Об'єктом оподаткування повинні бути результати діяльності. Бажано кінцеві.

До сказаного слід додати ще таке.

По-перше, для стимулювання інвестиційної діяльності податки на ту частину прибутку, яка спрямовується на інвестиції, повинні бути пільгові. По-друге, якщо об'єктом оподаткування виступає прибуток, то потрібна жорстка політика заробітної плати, бо існує небезпека перерозподілу прибутку у фонд заробітної плати. По-третє, соціально справедливо зробити об'єктом оподаткування не просто заробітну плату, а кінцеві сімейні доходи (хоч їх нелегко розрахувати).

Стосовно податку на добавлену вартість, який має багато прихильників, треба зауважити ось що. В деяких країнах він існує, але нам потрібно враховувати ту обставину, що це споживацький податок, податок на товари та послуги, і він об'єктивно веде до підвищення цін. За наших умов цим не можна нехтувати.

Постає запитання: чи тільки доход повинен бути об'єктом оподаткування? Якщо звернутися до європейського і світового досвіду, то відповідь буде така: об'єктами оподаткування виступають доход, майно і земля. Не бачу жодних серйозних підстав для того, щоб не використати цей досвід у нас.

А тепер щодо ставок податків. Існує фундаментальна економічна закономірність: результатом зниження податків є оздоровлення фінансового стану і економічне пожвавлення. Активізація підприємництва може бути досягнута тільки за умови зниження податкових ставок.

Рухатися шляхом, що веде до збалансованого бюджету, можна лише змінивши вектор розрахунків: потрібно йти не від видатків, а від доходів. Якщо високі податки гальмують виробництво, то зменшуються доходи бюджету. При цьому найдосконаліша система розподілу коштів не врятує ситуацію. Особливо щадити треба підприємців, початківців. Для них мають бути податкові пільги.

ДЕЯКІ ДИСКУСІЙНІ КРИТИЧНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Підготовлено кілька проектів Закону про систему оподаткування. Найближчим до викладеної концепції є проект Союзу промисловців і підприємців. Я брав участь у формулюванні засад цього законопроекту.

Тепер щодо законопроекту, підготовленого Комісією Верховної Ради з питань економічної реформи (голова В. Пилипчук). У цьому законопроекті пропонується оподатковувати обсяг реалізації (8 відсотків) та фонд заробітної плати (37 відсотків). Що можна сказати з цього приводу? Податок з фонду заробітної плати не викликає заперечень. Доцільність введення податку з обсягу реалізації сумнівна (звичайно, приваблює простота нарахувань платежу і регулярність його надходження).

Якими можуть бути результати введення цього виду податку як основного? Не треба бути генієм, щоб їх спрогнозувати. Вони такі: тенденція до натуралізації господарства, дія цього податку як інфляційного чинника в умовах монополізму, спроби перекласти його на споживача і як наслідок — придушення попиту, загострення проблеми низької рентабельності (підприємства з вищою нормою рентабельності платитимуть нижчий податок), диференціація податку залежатиме від матеріаломісткості виробництва, нарощування податку по стадіях (етапах) реалізації.

Таким чином, досконалої, ідеальної системи оподаткування не існує в природі. Кожна система має свої плюси й мінуси. Впроваджувати ту чи іншу систему потрібно із врахуванням специфіки ситуації, в якій опинилася економіка, а також мети, до якої прагне економічна політика.

Володимир ЧЕРНЯК,
доктор економічних наук, професор.

Молодь вчиться заробляти

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ментарних умов для пристойного відпочинку. Зокрема і в тих, хто володіє шкільними спортзалами, кімнатами школярів чи сякими-такими відкритими спортивними спорудами.

Ось тут і з'явилося те, що слід вважати за неабиякий доробок-набуток. Раніше комсомольський функціонер на місці Олександра Гаркуші виголошував би на пленумах промови, порушуючи проблеми, домагався б якихось командних велінь-вказівок, щоб когось примушувати чи зобов'язувати те або те робити. Нарешті, просив би допомоги і коштів. І щось, дивись, вирішувалося б, ворушилося б, але не більше. Сашко пішов іншим шляхом. Він збагнув, що комітету, молоді самим треба заробляти гроші і творити матеріально-технічну базу для своїх потреб.

Комітет заснував відразу кілька госпрозрахункових підприємств і центрів. В тому числі і таких, що виготовляють конкретну продукцію. Скажімо, металеву сітку для огорож. Але переважають підрозділи, які на замовлення виробничників роздобувають дефіцитні матеріали або укладають взаємовигідні тривалі контракти, закупляють обладнання і технології, знаючи наперед, де перше монтувати, а друге впроваджувати. Ви зауважите, що це межує з елементарною комерційною діяльністю. Разом зі своїми спільниками, яких з'явилося немало, О. Гаркуша і не заперечує. Але запитує: добре це чи погано? Бо чому не вважати практику його комітету за таку, що зорієнтована на економічні засади і методи здійснення сучасної молодіжної політики? Адже лише завдяки відрахуванням з прибутків заснованих комітетом центрів комітет почав здобувати визнання та заживати авторитету серед молоді району. Тільки коли завелися гроші, і чималі, у районі дізналися про «загадковий» КСМ. Ця абревіатура стала тепер паролем надій і сподівань тутешніх юнаків і дівчат. Чи знали вони колись напам'ять телефон райкому комсомолу? Навряд. Хіба що активістам він був відомий. А номер телефону КСМ 95-31-44 звісний ледве не всім.

Бо ось зворотний бік медалі. Та ж теплоелектростанція наміриласе передати в оренду заповзятій комерційній структурі добротне приміщення, а комітет Олександра Гаркуші перехопив його для молодіжного клубу «Чайка». На немилосердних, коли хочете знати, умовах — орендна плата як для комерційної фірми. І платить комітет, витрачається на утримання штату, попередньо витратившись і на ремонт. Зате є тепер у Придніпровську клуб, де охоче збирається молодь, передусім учнівська з технікуму і профтехучилища, а також робітнича. Кого приваблює комп'ютерний клас, кого — можливість поспілкуватися з ровесниками, взяти участь у диспутах, нині чи незабутих, хоча тем і проблем, котрі надзвичайно хвилюють зараз підростаюче покоління, виявляється, тільки побільшало. Не надуманих, а гострих і життєвих. Розібратися в усьому, що коїться довкіл, молоді цікаво разом, але у своєму колі. Ось що підмітив О. Гаркуша, і створює «відповідні умови». Одначе виношує задум залучити й фахівців, авторитетних людей, мати щось на зразок молодіжної соціально-психологічної служби в районі. Вважає, що незабаром зможе утримувати її.

І вже діє ще один молодіжний клуб — «Оріон». На цей раз комітет спромігся взагалі викупити й умеблювати «шикарне» підвальне приміщення — в самісінькому центрі Придніпровська, де й поготів ласі були розташуватися «впливові» комерсанти. А реалізується «Оріон» за дещо несподівано, як на традиційні уявлення, ідеєю. Передусім тут створюються секції та гуртки за тими інтересами, які теперішній молоді до вподоби. Хочете співати пісні під гітару — будь ласка. Є любителі більярду, бриджу, навіть анекдотів — заходьте. Аби не тинялися на вулиці. А переважають уподобання технічні, навіть конструкторські.

По-друге ж, «Оріон» вимушено залучає молодь до... навчання. Підприємливими, діловими не народжуються — ними стають. Спочатку спілкуючись з ровесниками чи трохи старшими, котрі за посередництва Самарського КСМ уже займаються виробництвом, а потім і прилучаючись до їх діяльності.

Навіщо усе це? Комітет Олександра Гаркуші на порозі будівництва невеликих переробних потужностей — олійні, хлібопекарні, ковбасного цеху. Придбав земельні ділянки, частково й устаткування. Отож власні молоді таланти організаторів і спеціалістів вкрай будуть потрібні. А власні підприємства, звичайно, для того, щоб виготовляти продукцію і заробляти гроші для наступних програм в інтересах молоді. А водночас і для створення нових робочих місць. Збагнули тепер, як усе міцно і тісно переплітається?

То практику Самарського комітету у справах молоді можна передусім назвати новим, сучасним стилем мислення і життя, яким паралельно причащається юнь району. Її майбутнє з подібним ніяк не розминеться. Тут хлопці заробляють гроші на благородні справи. У кінці минулого — на початку цього року вони окремо витратили — за вчорашніми цінами — понад мільйон карбованців на допомогу молодим афганцям і чорнобильцям, відпочинок і оздоровлення дітей і підлітків у найпрестижніших таборах і санаторіях, підтримку молодих, але малозабезпечених сімей. Це не враховуючи витрат, пов'язаних з організацією всіляких молодіжних фестивалів і змагань та поїздок на подібні змагання і фестивалі до сусідніх регіонів.

Заробляють центри-підрозділи комітету всерйоз, щоб і самим з цього жити. І добре роблять. Хіба кепсько Самарський КСМ водночас став надійним партнером і для ділових кіл району та міста, для довколишніх підприємців, усіх, хто обрав чи тільки обирає сьогодні чесний і порядний, неодмінно виробничий бізнес?

Адже за найближчими задумами, КСМ збирається виступити як замовник спорудження молодіжного житлового комплексу: кільканадцяти одно- і двоповерхових котеджів у затишному куточку на березі Дніпра. Олександр Гаркуша стверджує, що це завдання для нього нині реальне. Ще комітет готується розпочати будівництво і районного Будинку молоді — власного палацу культури, відпочинку, техніки, менеджменту, спорту і т. д. А чом би й ні, коли КСМ уже зараз уміє чимало?

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

Президент радиться...

«Ми всі разом повинні прагнути до того, щоб наша держава стала сильною, дійсно самостійною, по-справжньому незалежною», сказав на зустрічі з жителями Мелітополя Президент України Леонід Кравчук, який прибув учора вранці у Запорізьку область.

Прямо з аеродрому Леонід Кравчук поїхав на мелітопольську виробничо-торговельну швейну фірму «Елегант». Він ознайомився з виробництвом, новою колекцією чоловічих костюмів. Відбулася розмова з робітниками, інженерно-технічними працівниками, керівництвом об'єднання. Йшлося про перспективи розвитку легкої промисловості південного сходу України.

Цього ж дня Президент України побував на Мелітопольському моторному заводі, який входить у виробниче об'єднання «АвтоЗАЗ». У цехах він розмовляв з робітниками і спеціалістами, директорами промислових підприємств міста.

У другій половині дня Леонід Кравчук побував на полях господарств Якимівського району, механізатори яких уже включились у збирання нового врожаю, і ознайомився з діяльністю Українського науково-дослідного інституту зрошуваного садівництва.

Зв'язок — ознака цивілізованості

У Києві відбулося відкриття Українського мобільного зв'язку — однієї з найсучасніших систем у цій галузі. У своєму виступі Президент України Л.Кравчук подякував представникам фірм Німеччини, Данії, Голландії, які разом з нашими спеціалістами завершили дуже важливу і складну роботу, що полегшує спілкування людей, допомагає діловим людям працювати мобільно і корисно для нашої держави.

Назвавши розвиток зв'язку важливою ознакою цивілізованості країни, Президент висловив задоволення, що Україна крокує до нового бачення життя, іде шляхом реформ не тільки в технічному переоснащенні. Після відкриття нової лінії мобільного зв'язку Леонід Макарович провів першу радіотелефонну розмову з послом України в Німеччині.

Прем'єр квапить

2 липня Прем'єр-міністр України Леонід Кучма прибув у Сєвєродонецьк. Говорячи про мету цієї поїздки, він відзначив: «Для того, щоб управляти процесами, треба знати обстановку на місцях».

У першій половині дня Леонід Кучма побував на пускових об'єктах Лисичанського виробничого об'єднання «Нафтоогсинтез»: будівельному комплексі проліпропілену, каталітичному крекінгу нафти, а також на цегельному заводі. Йшлося про заходи, яких необхідно вжити, щоб своєчасно пустити ці важливі для України об'єкти. З введенням у дію виробництв крекінгу нафти — поглибленої її переробки — підприємство зможе ефективно використовувати відходи, зокрема, мазут. Це дасть додатково мільйон тонн бензину. Під час відвідання підприємств порушувались питання цін на паливо. Леонід Кучма підтримав пропозиції заводчан відпускати паливо селянам без посередників — напряму.

Виїжджаємо на міжнародну арену

Контакти

У Будапешті відбулась міжнародна конференція з питань безпеки дорожнього руху. Наш кореспондент зустрівся з керівником української делегації заступником начальника Головного управління ДАІ МВС України полковником міліції Володимиром Матковським.

Невже аварійність на автошляхах України сягала такої критичної позначки, що треба виносити цю тему на міжнародний рівень?

— Наскільки мені відомо, стан справ з аварійністю непокоїть навіть високорозвинені західні країни з їх суперсучасними автомобілями та відмінними автомагістралями. Що вже там казати про нашу державу, де кількість автопригод у перерахунку на душу населення значно вища. Тільки протягом останніх п'яти років понад 40 тисяч чоловік загинули і 230 тисяч дістали травми. Нині в Україні щодоби трапляється в середньому 120 дорожньо-транспортних пригод, у яких гинуть 17 і дістають поранення 145 чоловік. Переважна більшість дорожніх пригод виникає з вини водіїв, а дисципліна учасників дорожнього руху загалом дуже низька. Звичайно, цікаво і корисно було дізнатись, як вирішують проблеми безпеки руху в інших країнах.

А як з цим в Угорщині, яка виступила організатором цього заходу?

— Тут з березня цього року діють нові правила дорожнього руху. Коротко — для пасажирів за містом, які сидять на задніх сидіннях, є обов'язковим користування пасами безпеки.

Зауважу, що даремно водії і пасажири ігнорують ремені безпеки. Я можу навести чимало прикладів, коли вони в буквальному розумінні цього слова рятували життя людям. Далі. Щодо Угорщини, то вдень по автомагістралях тепер дозволяється рухатися лише з увімкненим ближнім світлом фар. Встановлені також обмеження швидкості: на автострадах — 120, автошляхах — 100 і населених пунктах — 50 кілометрів на годину. До речі, в тій же Угорщині значно підвищені суми штрафів за порушення правил дорожнього руху — до 30 тисяч форинтів (це приблизно 340 доларів США), а максимальний штраф, що може стягуватись на місці, — 2 тисячі форинтів, тобто приблизно 23 долари.

— Справді, штрафи солідні... А якщо порівняти з нашими?

— У нас максимальний штраф не перевищує двадцяти тисяч карбованців. Звичайно, мова не йде про те, що ці нововведення треба негайно запроваджувати у нас, але над деякими аспектами треба подумати. І ще цікавий момент. Угорською стороною було запропоновано створити регіональну міжнародну організацію з питань безпеки руху, до якої увійшли б служби ДАІ сусідніх з нею держав. І найголовніше. Вивчається питання про вступ України до організації з безпеки дорожнього руху, штаб-квартира якої розташована у Люксембургу, і ми чекаємо запрошення від її генерального секретаря пані Мартіни Петерс на нараду, де має бути розглянуте питання про членство.

Записав
Владислав ГРОМОВ.

Зверніть увагу

Крига скресла?

У Запоріжжі відбувся аукціон з розпродажу об'єктів комунальної власності. На торги було виставлено 15 різноманітних підприємств. Половину з них продано на загальну суму мільярд сто п'ятдесят мільйонів карбованців.

Це другий приватизаційний аукціон у місті. Зарубіжні спеціалісти відзначають, що Запоріжжя найкраще у Південній Україні підготувалося до процесу приватизації. Тут розроблено чітку програму передання об'єктів комунальної власності у приватні руки, а головне — у керівників міста і області є політична воля до того, щоб розпочати масову приватизацію. Якщо згадати перший приватизаційний аукціон у Запоріжжі, який пройшов невдало, то після другого, мабуть, можна сказати: крига скресла.

Яків ІВАНЕНКО

Шахрай із Америки

Пан Дов Деверман, громадянин Америки, відомий в Україні як президент трьох заокеанських фірм. Від їх імені він рік тому уклав контракти з п'ятьма металургійними заводами Дніпропетровська, Запоріжжя, Луганська на поставку металопродукції. Дніпропетровські заводи імені Петровського та Комінтерна почали відвантажувати метал, але вирішили навести довідки в Міністерстві іноземних справ України. Виявилось, що одна із фірм пана Д. Девермана вже збанкрутіла. І взагалі з подібним бізнесом краще не зв'язуватися. Однак метал, як кажуть, пішов. В цілому ж українські підприємства, як стверджують правоохоронні органи, подарували заокеанському «дяді» 5 мільйонів доларів. Днями пана Д. Девермана бачили в Миколаєві, кажуть, він збирається укладати контракти з корабелами.

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ.

Рік тому в Києві почав роботу Центр німецької культури. Німці, для яких Україна стала другою батьківщиною, збираються тут разом на свята й у вихідні дні, приймають гостей і гостюють з концертами, виставками самі. Особливо подружилися з Центром учні київської школи № 38 — з нового навчального року один її клас вивчатиме історію і культуру Німеччини.

Громадський суд як профілактика

На Волині з ініціативи керівництва управління внутрішніх справ створено нові добровільні правоохоронні організації — громадські суди. Їхнє завдання — профілактика дрібних правопорушень за місцем проживання і роботи громадян. Створено громадські формування майже при кожній сільській Раді. На засіданнях розглядають такі порушення, як крадіжки, прогули, пиятство тощо.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Бережіть чоловіків!

Ось уже кілька тижнів поспіль черкаська міліція безуспішно розшукує злочинців, котрі придумали собі садистську «розвагу»: полювання на чоловіків і вчинення екзекуції, після якої потерпілі назавжди лишаються предмета своєї чоловічої гордості. В урологічне відділення першої міської лікарні вже доставлено двох нещасних. Хірурги зробили все від них залежне, щоб позбавити фізичних страждань пацієнтів. Однак, сорокарічні чоловіки назавжди позбавлені інтимних радощів життя...

За припущеннями слідства, садитські акти могли здійснити жінки, засліплені помстою і ревнощами.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Чернівці

Не тільки радять, а й лікують

Багато першочергових послуг надає самотнім пристарілим мешканцям Чернівців створений саме ради них центр «Турбота». А віднедавна в центрі організована ще й медична служба. Консультують та оздоровлюють малоімущих громадян кваліфіковані лікарі, а в разі потреби — то й учені місцевого медичного інституту. До цієї благодійницької справи долучаються й студенти-медики.

Міські власті виділили кошти на оснащення центру новою технікою. Невдовзі тут з'явиться і комп'ютерна мережа, за допомогою якої накопичуватиметься банк даних про того чи іншого пацієнта, що дасть змогу швидко діагностувати хворих відвідувачів.

Діє при центрі й телефон довіри. Люди, які кепсько почуваються, можуть по ньому оперативно одержати консультацію стосовно того, як лікувати свої болячки.

Львів

Вбрання для дипломата й леді

Нещодавно Надзвичайний і Повноважний Посол Великобританії в Україні Саймон Хіманс придбав елегантне пальто у приватному львівському СП «НТОН» і порадив іншим працівникам посольства наслідувати його приклад.

«НТОН» вже третя приватна фірма, яку заснувало подружжя кандидатів фізико-математичних наук Зореслава Бережанська і Володимир Терешко. Їхній модний одяг продають в Україні, Росії, Грузії, Польщі, Словаччині, Австрії.

Нещодавно Зореслава Бережанська стала президентом доброчинного фонду «Ар'янна», який фінансують названі приватні фірми. Фонд допомагатиме освітянам-пенсіонерам. Нині його працівники вивчають потреби вчителів.

Днями до фонду звернулася по допомогу Спортивна студентська спілка, і директор «Ар'янни» Леонтій Гуцал вручив 60 елегантних жакетів для дівчат, що репрезентуватимуть Україну на всесвітній «Універсіаді-93» у Сполучених Штатах.

Оксана ТЕЛЕНЧІ

Одеса

Читайте гагаузькою

В Одесі вперше в Україні видано книгу гагаузькою мовою: збірник віршів «Буджактан люзгяр» («Вітер з Буджаку») молодого поета Віталія Бошкова. Показово, що книгу видано за державним замовленням. Гагаузькою ж мовою веде регулярні передачі Одеський облтелерадіокомітет, що теж є державною організацією. Це не благодійницька самодіяльність: право вільного користування рідними мовами у всіх сферах суспільного життя передбачає Декларація прав національностей України, прийнята ще у 1991 році Верховною Радою. Не державна, та рідна.

Георгій ВОРОТНЮК.

«БАЛКАНТУРИСТ» ДО ВАШИХ ПОСЛУГ

Хто хоч раз побував на болгарському узбережжі Чорного моря, упевнений, знову захоче відвідати курорти Сонячний Берег, Албену, Золоті піски. Звичайно, тепер це зробити складніше, бо життя стало дороге та й профспілки зубожіли. А може, саме тому, що життя таке, і варто подумати про відпочинок.

З генеральним директором відомої туристичної організації «Балкантурист» **Олександром СПАСОВИМ** зустрівся наш кореспондент у Софії Василь Жуківський.

— Пане Спасов, нещодавно в Україні створено Державний комітет з туризму. Чи маєте ви з ним контакти?

— Ні, поки що жодних. Декотрі наші фірми підтримують стосунки з приватними структурами України в галузі туризму. Однак на державному рівні між нашими країнами, на превеликий жаль, поки що ніяких угод не підписано.

— Скажіть відверто, чи розраховуєте ви на туристів з України?

— Може пролунати сенсаційно, але, за нашими даними, цього року українців буде найбільше серед туристів з інших країн колишнього СРСР. Ми гадали, що багато буде росіян, але в них якісь проблеми з обміном паспортів. Отож, тільки по лінії «Балкантуристу» і тільки на Золоті піски і до Албени приїде на відпочинок щонайменше п'ять тисяч громадян України. А скільки буде на інших курортах і скільки «дикунів», сказати важко.

— А якими цінами ви їх зустрінете? Як мені відомо, тижневий відпочинок на морі обійдеться болгарам у 3000 левів.

— Ціни, звичайно, не ті, що були ще чотири-п'ять років тому. Але ми пропонуємо чудову базу, європейський сервіс. Скажімо, напівпансіон (ночівля, сніданок та вечеря) коштуватиме десь 10-15 доларів за день. Щоправда, все залежить від сезону. У серпні та вересні буде дешевше. До речі, вересень у Болгарії дуже сонячний місяць.

— Болгарію називають країною туризму. За «тих» часів до вас приїжджали 5-6 мільйонів туристів. А як тепер?

— П'ять-шість мільйонів — то була пропаганда. Всіх іноземців, які прибули до нас, вважали за туристів. Насправді ж ми приймали від 400 тисяч до 1 мільйона організованих туристів. За нашими прогнозними даними, цього року буде десь 600-700 тисяч, що на 20-30 відсотків більше, ніж торік, бо ситуація в Югославії змусила західних людей переорієнтуватися з Адріатичного моря на Чорне. Очікуємо найбільше туристів з Німеччини. Отож, «Балкантурист», як завше, до послуг усіх, й українців також.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Актуально

Свято національної гордості

Завтра, 4 липня, Сполучені Штати Америки відзначають національне свято — День незалежності. Це — знаменна дата для всіх американців. Адже вона нагадує їм про жертви і тяжку працю, завдяки яким вони збудували могутню демократичну державу. 217 років тому 13 штатів підписали Декларацію про незалежність від Великобританії. Це був один з моментів, який, безперечно, сприяв утвердженню свободи як державної політики Америки.

З нагоди Дня незалежності із заявою виступив Посол США в Україні Р.Попадюк. Він, зокрема, сказав: «Цього дня я передаю вітання американського народу народові України. Протягом минулого року наші взаємини розширилися і поглибилися, ми стали працювати разом у ряді галузей. Отже, наше взаєморозуміння збільшилось, а наша дружба зміцніла.

Наші країни об'єднує багато спільних ідеалів та ідей. Обидва наші народи цінують свою незалежність і обидва знають з історичного досвіду, що процес побудови держави ніколи не буває простим. Він вимагає напруженої роботи, терпіння та толерантності від усіх верств суспільства.

Незалежності також потрібні хороші друзі. Можна бути певним, що Сполучені Штати хочуть стати таким другом для України. Цього дуже важливого для всіх американців дня я хотів би знову підтвердити підтримку Сполученими Штатами безпеки, процвітання та незалежності України».

Мораторію бути

Про намір продовжити мораторій на ядерні випробування повідомив президент Росії Б.Єльцин. Таку заяву він зробив у аеропорту одразу після прибуття з Греції. Термін мораторію закінчився 1 липня. За словами Б.Єльцина Росія не поновить ядерних випробувань доти, доки цього не зроблять інші ядерні держави.

Біженців на кордоні завертають

Новий закон про надання політичного притулку набрав чинності у ФРН. Німецькі власті почали затримувати біженців на кордоні з Польщею та Чехією і повертати їх у ці країни, з тим щоб прохання про притулок у Німеччині вони надсилали звідти. Ті біженці, які прибули до ФРН літаками, тепер мають протягом 19 днів підтвердити німецьким властям, що їх змусили покинути батьківщину переслідування, війна тощо.

Закон можна виправити. Але підзаконними актами

У законі Естонії про іноземців справді є пункти, які спричиняють занепокоєння в некорінного населення країни щодо його майбутнього. Такого висновку дійшли верховний комісар НБСЄ у справах біженців М.ван дер Стул і прем'єр-міністр Естонії М.Лаар. Під час зустрічі у Таллінні вони погодилися, що ці побоювання можна розвіяти за допомогою урядових актів до згаданого закону. Ці документи розроблятимуть з участю представників російськомовного населення республіки.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Преторія

«ХОРОБРІ ХЛОПЦІ» ЛАДНІ НА ВСЕ

Поліція ПАР заарештувала велику групу правих білих екстремістів, підозрюваних у нападі на Міжнародний торговий центр у передмісті Йоханнесбурга Кемптон-парку, де відбуваються багатосторонні переговори про майбутнє демократичного ладу країни. Загальна кількість заарештованих у цій справі досягла 34 чоловік.

Як повідомив представник поліції, чотирьох із затриманих було відпущено, сім уже постали перед судом, решті звинувачення має бути висунуто пізніше. Більшість заарештованих була впізнана за фотографіями та відеосюжетами, що були зняті журналістами під час штурму правими приміщення Міжнародного торгового центру.

Лідер правоекстремістського «Африканського руху опору» (АРМ) Юджін Терблланш, бойовики якого брали найактивнішу участь у штурмі, заявив, що білі громадяни будуть зі зброєю в руках боротися за право створити незалежну білу державу в Південній Африці. «Ми готуємося до війни, яку Південно-Африканська компартія і Африканський національний конгрес нам оголосили, — сказав Ю.Терблланш в інтерв'ю південноафриканському телебаченню. — Те, чого ви стали свідками, було голосом народу, котрий не бажає, щоб його країна потрапила до рук комуністів. Ми дамо відповідь на їхню хвилю терору, ми будемо готові до цього». Лідер АРМ назвав 34 заарештованих екстреміста «хоробрими хлопцями» і висловив їм подяку за «тверді й швидкі» дії.

Рейтер

Бішкек

ТВОРИ ЗАКОН, АЛЕ ЯКІСНО

Виключне право координувати законотворчу роботу в республіці одержало Міністерство юстиції Киргизстану. Всі, хто має право пропонувати на розгляд парламенту проекти законів, зобов'язані тепер здавати їх у міністерство на експертизу. І якщо документ недоопрацьовано, дороги йому до Верховної Ради нема.

Власне, таке проводилося й раніше, та в уряді вважали за необхідне підвести під це серйозну організаційну базу, бо потік нормативних документів від різних партій та громадських організацій уже сьогодні буквально затопив парламентаріїв.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Фотофакт

Прощання без жалю

По закінченню «холодної війни» напевне відпала необхідність дислокації у Німеччині як військ колишнього СРСР, так і американської армії. Фоторепортери німецького агентства ДПА зробили ці знімки в різних містах і в різний час. На першому — казарми «Червоної Армії» у місті Фюрстенберзі через рік після виводу останнього солдата. На другому — прощальний парад у Берліні 40-ї американської бронетанкової бригади.

Наталя ДЗВОНКОВСЬКА.

Гроші

БУДЕ ЩЕ СМІХУ?

Остання ультимативна телеграма Центрального банку Росії Національному банку Білорусі спричинила в фінансових структурах республіки переполох. Адже в ній росіяни поставили вимогу повного валютного та грошового звітування, аж до емісії грошей включно. Тому знову постало питання про якнайшвидше введення Білоруссю національної валюти і, відповідно, прийняття рішення щодо випуску національних грошових знаків.

І хоча білоруські власті заспокоюють громадян, що цей шок республіка переживе безболісно, у фахівців є сумніви. Віддрукувати валюту нескладно — це суто технічне питання. Інша справа — створення ефективної національної грошової системи. Над цим уже не перший місяць працює спеціальна група з розробки програми грошової реформи та введення національної валюти Білорусі. Пропрацюються три варіанти розв'язання проблеми.

А поки що уряд відрядив своїх представників на переговори до Москви. У Радміні республіки готують якесь екстрене рішення, найближчим часом воно буде оприлюднене. А сьогодні відомо лише те, що національна валюта повинна стати головним важелем просування реформ у республіці. До речі, про це говорили парламенту та уряду депутати від опозиції ще два роки тому й пропонували свої варіанти. Їх тоді принародно висміяли.

Віктор ХОРОШКО.

Мінськ.

ПРО ЗВ'ЯЗОК ВАЛЮТИ ТА М'ЯСА

Узбецька преса сьогодні бурхливо обговорює перспективи введення національної валюти. Ні для кого не секрет, що її уже віддруковано й розіслано в усі відділення Центрального банку.

Але в республіці відверто не поспішають з її введенням до обігу. Можливо, перехід Киргизстану на соми прискорить цей процес. Як відомо, сусідній Туркменистан теж збирається ввести власну валюту з 1 вересня цього року. У республіці вже підвищили заробітну плату, а також закупівельні ціни на всі види сільгосппродукції. Ця обставина не може не турбувати Узбекистан: тут м'ясо закуповують по 800 рублів за кілограм живої ваги, тоді як у Туркменистані за нього дають 1800 рублів. Зрозуміло, що вся живність з прикордонних районів перекочовує до сусідів, незважаючи на всілякі заборони.

Обговорення питання введення нової валюти в пресі розглядається і як пропаганда. Узбецькі власті не бажають, щоб у країні нагромадилася маса знецінених російських рублів.

Зульфія РАСУЛІ.

Голод відміняється

Представник Президента у Київській області Іван Капштик чергову нараду з представниками Президента в районах, начальниками районних управлінь сільського господарства, спеціалістами обласних організацій агропромислового комплексу провів досить своєрідно — на полях Білоцерківського району. Звісно, краще один раз побачити, ніж сто разів почути. Та й інтерес спільний — доля майбутнього врожаю, кормовиробництво. Отож, їдемо. А навкруги — пшениця, ячмінь, картопля, буряки, плантації сої, ріпаку аж сміються, посіви густі та рівні.

Представник Президента у Київській області Іван Капштик чергову нараду з представниками Президента в районах, начальниками районних управлінь сільського господарства, спеціалістами обласних організацій агропромислового комплексу провів досить своєрідно — на полях Білоцерківського району. Звісно, краще один раз побачити, ніж сто разів почути. Та й інтерес спільний — доля майбутнього врожаю, кормовиробництво. Отож, їдемо. А навкруги — пшениця, ячмінь, картопля, буряки, плантації сої, ріпаку аж сміються, посіви густі та рівні.Зупинилися на полі радгоспу «Пилипчанський». Посіви цукрових буряків площею 3,5 тисячі гектарів обробляє спільне українсько-німецьке підприємство «Агрос», створене півтора року тому. Можливо, й недосить типове господарство, але досвід його роботи повчальний. Взявши 26 мільйонів німецьких марок кредиту, воно закупило необхідну техніку, насіння, гербіциди і почало вирощувати цукрові буряки. Я їх бачила — розлогий лист, вже сьогодні двохсотграмові корені, а їм же ще рости і рости. З усього видно, тут очікують на багатий урожай.

— Так, — підтвердили спеціалісти, — технологія така, що плануємо зібрати до 600 центнерів, по 10 тонн цукру взяти з кожного гектара. Щоб і з партнерами потроху розрахуватися, і з прибутком залишитися.

Проте «Агрос» спеціалізується не тільки на вирощуванні цукрових буряків. Він іще й консультує, провадить навчання кадрів, надає різноманітні послуги в галузі сільськогосподарських технологій, машин, обладнання, агрохімікатів і насіннєвого матеріалу, реалізує продукцію на зовнішньому ринку. На замовлення клієнта фірма добере новітні машини і обладнання, потрібні хімічні засоби захисту рослин, надасть унікальне ноу-хау, високоефективні технології вирощування цукрових буряків, озимої пшениці, кукурудзи, ріпаку, соняшнику. Отак заробляють люди на прожиття, шукають варіанти і знаходять їх.

Та чи не найголовнішою метою цього своєрідного семінару було оглянути посіви сої, яких у Білоцерківському районі — 2 тисячі 400 гектарів. Слід сказати, що для білоцерківців ця культура не нова. Її намагалися культивувати ще десять років тому, але новація не прижилася, а нині доводиться надолужувати прогаяне.

Чому ж постала така нагальна потреба повернути сою на поля Київщини? Причина тут одна: невпинне зменшення виробництва продуктів тваринництва практично у всіх господарствах області. А соя хоч і досить примхлива культура — і температура їй відповідна потрібна, і суворе дотримання технології, та й технікою абиякою не відбудешся, проте багата на білок, містить 17 незамінних амінокислот.

Добавка соєвого молока до раціону тварин дає солідний приріст. У господарствах Білоцерківського району завдяки соєвим добавкам цього року надоюють на 700 грамів молока більше, ніж торік. Начальник відділу рослинництва Київської обласної держадміністрації Петро Пилипенко переконаний, що коли б кожний район засіяв по дві тисячі гектарів сої, то проблема кормовиробництва певною мірою було б розв'язано.

Проте посіяти сою — півділа. Розумію присутніх на нараді районних керівників, які не те що без ентузіазму, але надзвичайно обережно поставилися до цієї ідеї. Адже переробка сої — це менш складна справа, ніж її вирощування. А налагоджена вона лише подекуди. Тому з таким інтересом їхали на переробний завод акціонерного товариства «Соя-Рось», засновниками якого стали агропромисловий комбінат «Рось», Одеський біотехнологічний інститут, комбікормовий завод і ще дев'ять господарств.

Директор акціонерного товариства Юрій Однорог показав своє господарство — лінії, де виробляють соєві молоко для випоювання телят, олію і макуху, а також очищають сою для харчової промисловості. Підприємство має дев'ять патентів на право виготовлення різноманітних консервів з цієї культури.

Я куштувала соєві боби в томатному соусі, смальці, а також у какао, цукрі, солі, чипси. Не знаю як кому, а мені смакувало. Господарі хвалилися, що у магазинах Білої Церкви цих ласощів удосталь.

Нині акціонерне товариство«Соя-Рось» створює спільне українсько-німецько-американське підприємство до вирощування і переробки сої. Разом з партнерами споруджує дев'ять блоків сушарок, де зберігатиметься 4,5 тисячі тонн сої, адже вже наступного року в районі планують посіяти її чотири тисячі гектарів. До речі, цього року 400 гектарів сої посіяли разом зі спеціалістами штату Айова, які мають у цій справі великий досвід.

Тож білоцерківці підійшли до проблеми грунтовно, за всіма законами сільськогосподарської науки. А от як розв'язуватимуть проблему переробки сої, та й не тільки сої, а й ріпаку в інших районах, поки що не зовсім зрозуміло. Правда, якщо дуже захотіти, то все можна зробити — приклад в цьому подали білоцерківці.

І все ж з чим Київщина підходить до жнив? Попросила розповісти про це представника Президента в столичній області Івана Капштика.

— Ми побували на полях кількох господарств — ви бачили, як добре попрацювали люди: дай Боже зібрати. Спеціалісти прогнозують непоганий врожай — очікується мільйон 733 тисячі тонн зерна. Це понад 32 центнери з гектара. Отож голод, як пророкують деякі «провидці», відкладається.

Проблем, звичайно, вистачає. Головне турбує проблема пального, бо з того, що виділив уряд, одержали лише третину. Отже, треба сподіватися тільки на власні можливості, а вони не такі вже й великі.

Господарства області недоодержали 50 жаток до комбайну «Дон». Крім того, самі недопрацювали: техніку не скрізь відремонтовали як слід, не всі ще до кінця усвідомлюють, що ніхто не прийде, щоб щось зробити за нас.

Проте переконалися, що й господарі вже з'явилися, мотивація до праці з'явилася — отже, і результати будуть.

На сою велику надію покладаємо. Освоїмо цю справу — будемо і з молоком, і з м'ясом.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Білоцерківський район Київської області.

«Одескабель» — переможець капіталістичного змагання

Кажемо: щоб економіці України вийти з кризового стану, потрібні структурна перебудова і технічне переоснащення. Для цього, у свою чергу, потрібні немалі кошти, в тім числі валютні. А де ж їх узяти, коли продукція наша на світовому ринку неконкурентноспроможна?

Отаке замкнене коло. Не сплять політики, урядові чиновники, цілі інститути економістів: все думають, як розірвати його.

Та щоб знайти відповідь, треба, виявляється, лише завітати на завод «Одескабель», котрий у найскрутніші для нашої країни часи став переможцему, можна сказати, у міжнародному капіталістичному змаганні. І якому аж у заокеанській Мексиці вручено міжнародну «Алмазну зірку якості». Зауважимо: якості не тільки продукції, що само собою вже неабияке досягнення, а й якості всього заводу загалом. Таку високу оцінку дано професіоналізмові його керівників, спеціалістів, робітників, культурі виробничих цехів, де діє найсучасніше устаткування. Тим самим панам-капіталістам усього світу сказано: з даним колективом, підприємством можна мати справу — не підведуть.

І мають, хочуть мати. Вже діє кілька спільних з «Одескабелем» виробництв, «на підході» — нові. Підприємці США, Австралії, Фінляндії, Німеччини, Австрії, ряди інших країн не бояться співробітничати з одеситами, вірять їм. Продукція «Одескабеля» нарозхват у десятках країн. Бо то продукція не тільки сьогоднішнього, а й завтрашнього дня.

Нарозхват вона й у нас, в Україні. Особливу роль, вважає директор заводу Віктор Корнисюк, «Одескабель» відіграватиме, коли Україна візьметься за створення власної системи комунікацій, які дали б змогу безпосередньо, а не через Москву, вийти на зв'язок з усім світом. Тут без одеських кабелів ніяк не обійтися. До речі, саме оті комунікаційні лінії допоможуть Україні в... подоланні кризи. Бо без надійного зв'язку зі зовнішнім світом на світовий ринок не втрапиш. Саме через ініціативну зовнішньоекономічну діяльність «Одескабелю» вдалося знайти там своє місце. Ось вам і перша відповідь на те, як розірвати замкнене коло.

І друге — висока культура виробництва і життя в самому трудовому колективі. А це — не тільки по-сучасному устатковані цехи, а й заводські магазини, їдальні, побутові пункти, житлові будинки, бази відпочинку, дитячі садки і багато що інше. Те, що спонукує людей працювати на совість, дорожити, не цураймося і таких понять, честю свого підприємства.

Отож, політики, урядовці, вчені придивімося до «Одескабелю» та подібних до нього підприємств. Може, саме розширюючи отакі «острівки благополуччя», й здолаємо кризу?

Одеса.

Григорій ВОРОТНЮК.
Фото Олександра Клименка.

Донеччина: економічний калейдоскоп

Соляних бунтів не передбачається. Проте видобуток солі скоротився значно

Спад виробництва в Донецькій області — це вже серйозно. Бо, не беручи до уваги важку промисловість, за минулий квартал товарів народного вжитку випущено майже на двадцять мільярдів карбованців менше. Зокрема, тільки 27 відсотків загального обсягу дитячого взуття, 47 вісотків бавовняних тканин, 34,6 відсотка трикотажних виробів, добуто лише 38,8 відсотка солі, виготовлено 53,5 відсотка маргарину, і кінця списку не видно.

Відходи очищають воду

Учені Донецького державного університету розробили оригінальну конструкцію генератора, що може очищати воду від усіляких домішок. Причому замість хімічних мінеральних сумішей (сульфату і хлориду заліза) використовуються розчинені електрохімічним методом відходи металообробки — залізної стружки. До того ж цей метод очищення води значно дешевший та універсальніший від наявних і має широкі перспективи запровадження його для очищення промислових стоків від сполук хрому, важких і кольорових металів.

Урожай: колгоспи хочуть скоріше обміняти, ніж продати

Завершено укладення угод — контрактацій на закупівлю зерна державою у господарствах Донеччини. До рівня минулого року щодо зерна вони становлять 121,3 відсотка, соняшнику — 117,7 відсотка. Проте керівники господарств заявляють, що виконання цих угод залежатиме від того, як будуть виконані обіцянки з постачання пального та матеріальних ресурсів. Отже, не буде обіцяного, і керівники господарств розпоряджатимуться врожаєм, як вважатимуть за потрібне.

Росія відмовилася помазати але вагонетка таки поїхала

Дружківський машинобудівний завод, що випускає вагонетки для шахт, опинився перед загрозою закриття. Причина вже прозаїчна — знову підвела Росія, не поставивши відповідні компоненти на Бердянський завод, що виготовляє солідол. А отже, хоч як крути, а не помажеш вагонетку — не поїде.

Та вихід знайшли. Місцеві умільці з парафіну, мила та мастила шахтолу «зварили» «Шахтол-Д», який сьогодні успішно заміняє дефіцитний солідол.

ІНФОРМАЦІЯ

ПРО ВИПУСК АКЦІЙ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЕКО-ДНІПРО»

1. Основні дані про емітента

1.1. Акціонерне товариство відкритого типу «Еко-Дніпро», надалі Товариство, засноване 5 серпня 1992 року.

Товариство зареєстровано 25 вересня 1992 року розпорядженням голови Кременчуцької міської Ради народних депутатів, реєстраційний № 242.

1.2. Засновниками Товариства є:
— асоціація міст і районів Придніпров'я України «Славутич»;
— товариство «Союз Південь — Північ» Лтд.

1.3. Місцезнаходження Товариства:
— 315314, Кременчук Полтавської області, площа Перемоги, 2.

1.4. Оголошений статутний фонд Товариства складає 40.000.000 карбованців. На момент прийняття рішення про наступний випуск акцій статутний фонд Товариства сформовано в об'ємі 24.800.000 карбованців і сплачено повністю.

1.5. Органами управління Товариства є:
— загальні збори акціонерів;
— правління Товариства;
— виконавча дирекція Товариства.

До складу керівників Товариства входять: президент правління М. В. Гусєв, директор виконавчої дирекції Г. В. Осадчий, головний бухгалтер О. І. Гомонюк.

2. Фінансове становище та основні напрямки діяльності Товариства

2.1. Бухгалтерський баланс за 1993 рік складав 14.219.100 карбованців.

2.2. Основними напрямками діяльності Товариства є:

— розробка та реалізація програм і проектів, спрямованих на відновлення екологічного стану навколишнього природного середовища і, в першу чергу, на відновлення екологічної рівноваги басейну Дніпра;

— фінансування та проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з розробки безвідходних екологічно безпечних технологій;

— проведення геологорозвідувальних робіт щодо визначення покладів нерудних корисних копалин;

— видобуток, збагачення, переробка та реалізація нерудних корисних копалин;

— розробка та реалізація проектів рекультивації грунту з повним відновленням родючості землі після завершення видобутку нерудних корисних копалин відкритим способом;

— виробництво та реалізація будівельних матеріалів і санітарно-фаянсових виробів.

3.1. Види цінних паперів, що випускаються,— іменні, привілейовані та прості акції.

Загальний об'єм першого випуску іменних акцій становить 14.050.000 карбованців і складається з 1.405 іменних акцій номінальною вартістю 10.000 карбованців кожна.

Власники акцій одержують дивіденд, затверджений відповідним органом управління Товариства за підсумками фінансового року.

3.2. Акції продаються як юридичним, так і фізичним особам. Переважним правом придбання іменних акцій користуються працівники виробничого об'єднання «Олександріявугілля».

3.3. Ціна реалізації іменних акцій: за курсом попиту та пропозицій, але не нижче номінальної вартості.

3.4. Акціонеру видається свідоцтво Товариства, що засвідчує право володіння купленими акціями.

3.5. Основними напрямками використання коштів, отриманих від емісії, передбачається:
— придбання гірничодобувного обладнання;
— проектування підприємств для переробки та збагачення нерудних корисних копалин;
— проектування підприємств для виробництва будівельних матеріалів та санфаянсових виробів.

3.6. Власники акцій на умовах, передбачених статутом Товариства, мають право «продавати, передавати, заповідати їх власні акції».

Володіння однією акцією дає право одного вирішального голосу на загальних зборах акціонерів.

3.7. Бажаючі придбати акції мають знати, що можливими факторами ризику можуть бути непослідовність державної політики щодо приватизації та законодавства про інвестиції.

4.1. Початок підписки на акції — 13 липня 1993 року, завершення — 13 січня 1994 року.

4.2. Місце передплати:
— 315314, Кременчук Полтавської області, площа Перемоги, 2, тел. (05366) 2-10-14.
— 317920, Олександрія Кіровоградської області, проспект Леніна, 77.

4.3. Розрахунковий рахунок Товариства 001467017 у відділенні Укрсоцбанку в Кременчуці, МФО 331348.

Поспішайте стати володарями акцій! Акції — це гарантія вашого майбутнього і майбутнього ваших дітей!

М. В. ГУСЄВ,
президент правління товариства «Еко-Дніпро».

Культура

ТРОХИ ХОРОШОЇ МУЗИКИ

Кожен, хто проходив увечері 29 травня повз музей-аптеку, що на Подолі, міг чути досить незвичні для нашого вуха звуки. Зайшовши у відчинені для всіх двері музейного дворика, він міг при бажанні відчути себе на годину-другу європейцем XVI-XVII століть, що насолоджується вправною грою та співом сучасників. Можливо, після такого перевтілення його збентежили б деякі деталі, але дух, що панував тут, він напевне визнав би за свій. Молоді люди, ансамбль старовинної музики «Зелені рукави» та вокальний ансамбль камерної музики «Artes Liberales», що розташувалися в музейному дворику, уже вдруге пропонують київській публіці ненав'язливе й разом з тим вельми привабливе музикування. Зустріч цих двох колективів, що відбулася при посередництві театру «Сузір'я», можна вважати вдалим збігом обставин (як це може здатися із зали). Обидва вони новачки в концертній діяльності, обидва поставили собі досить ризиковане завдання: зробити крок десь за три-чотири століття дотепер і озвучити тодішню музику так, як її чули наші предки. Важко сказати, як точно вони відтворили минуле, однак їм безперечно вдалося легке й приємне спілкування з залом, цілісність і природність дій на сцені, у чому напевне чимала заслуга їхніх керівників — Євгена Іларіонова («Зелені рукави») та Олени Холодової («Artes Liberales»).

Можна тільки припустити, якої праці коштувало музикантам забезпечити себе старовинними інструментами (частину з них вони виготовили самі). Багато хто з учасників грає на кількох інструментах, а дехто при цьому ще й непогано співає, а керівник «Artes Liberales» О.Холодова на додачу ще й кандидат мистецтвознавства — універсалізм зовсім у дусі епохи. Перебіг концертів має свою логіку дії і до нього, крім музики, входять читання віршів і скромний, але доречний коментар флейтистки Тетяни Титової. У програмах — всього потроху, однак складено їх зі смаком та вмінням: Г.Перселл і Д.Букстехуде, Т.Віталі й Д.Скарлатті, англійська балада та італійська арія. Стомитися чи скучати слухачеві тут не дозволяють. Дві години можуть промайнути з незвичною для академічних концертів легкістю. Втім, слово «академічний» до цих концертів навряд чи можна застосувати. Чарівність обох вечорів, проведених з музикантами, не в останню чергу пояснюється тією безпосередністю, з якою вони поламали стіну між сценою і залом.

Те, що ми чуємо й бачимо тут, приємне музичне проведення часу, в якому виконавець та слухач беруть участь приблизно на рівних. І якщо слухача щось і не задовольняє в діях його партнера, котрий на сцені, то йому, в кожному разі, не хочеться судити про це з усією суворістю, забувши про свою власну (до слова, безплатну) участь у тому, що відбувається.

Музиканти почувають себе однаково невимушено і в приміщенні, й просто неба, не бентежачись неприємностями, які їх там підстерігають, — чи то погода, гудіння машин, що проїжджають мимо, чи дзвін Фроловського монастиря, що заглушає все навкруги. Вони чудово вписуються в інтер'єр, відповідність якого музиці особливо була помітною, коли в музейному дворику лунали твори Відродження. Пейзаж київських схилів, хороша акустика, настрій музикантів створювали атмосферу веселої невимушеної гри. Особливу радість аудиторії викликало виконання балади «Green Sleewes» («Зелені рукави»), якій зобов'язаний своєю назвою ансамбль інструменталістів. Її звучання цілком відповідає артистичному іміджу цієї групи молодих людей. Спів, що звучав на концертах, схиляв до тієї думки, що, звільнившись від розповсюдженої в нас «оперної» афектації, можна гарно звучати, не насилуючи при цьому ні себе, ні слухачів.

Той, хто побував на обох концертах, міг помітити наявність спільної для них аудиторії. Повторний прихід слухача — чи не краща оцінка майстерності музиканта? Загалом, артистичне обличчя цих виконавців, звичайно, ще не проступило з усією чіткістю. Але його обрис, що намітився, обіцяє цілком пристойне майбутнє. Яким воно буде, читач дізнається сам, якщо виділить бодай трохи своєї уваги подальшій діяльності цих музикантів. Одне можна сказати вже зараз: кілька десятків людей, дякуючи їм, досить приємно провели два вечори.

Геннадій ЮСИН.

Київ.

Діаспора

ЗАВАЛИТЬСЯ ХРАМ — ЗАРОСТЕ Й ДОРОГА

Старовинні церкви... Німі свідки того, як уявляли собі наші предки красу і гармонію створеного Богом Всесвіту, місце людини у ньому, як несли до неба свої молитви. А крім церков — каплиці, дзвіниці, придорожні хрести і різьби, старі цвинтарі — все це теж тіні забутих предків. Як зберегти ці скарби для поколінь прийдешніх, замислились у Польському товаристві опіки над пам'ятками. Понад десять років тому тут було створено Громадську комісію опіки над пам'ятками церковного мистецтва. Її очолює відомий у Польщі діяч культури доктор Богдан МАРТИНЮК. З ним і зустрівся наш кореспондент.

— Пане Богдане! Яка ситуація склалась у цій історико-культурній сфері?

— Катаклізми, які вражали й змінювали суспільно-політичне життя Польщі протягом останніх десятиліть, не могли не позначитися й на житті церкви та її парафіян. На території нинішньої Польщі знищено близько 80 відсотків православних і майже 40 відсотків уніатських святинь. З історико-культурної карти Польщі зникають дзвіниці, пропадають такі шедеври, як монументальні дерев'яні придорожні й намогильні хрести Підляшшя, кам'яні хрести Лемківщини.

— З чого починала ваша комісія?

— З пошуків і професійного огляду тих пам'яток, які ми збирались рятувати. Адже згадаймо: тоталітарний режим, який вчинив так звану акцію «Вісла», позбавив тисячі й тисячі українців не тільки даху над головою — він примусив їх розпрощатися і з своїми духовними святинями: адже церкву або цвинтар через усю Польщу, на нові землі не повезеш. Відтоді вони й стояли, беззахисні і безпритульні, зазнаючи вбивчого шаленства вітрів і дощів, а також вихваток сучасних вандалів. Результат не примусив себе чекати: з 700 церков у селах, охоплених акцією «Вісла», сьогодні збереглося ледь 400. У поганому стані були й пам'ятки білорусів, українців, росіян.

Польська громадськість про них майже нічого не знала. Тому активісти комісії розгорнули кампанію популяризації цих святинь, разом з тим наголошуючи, що вони є також частиною загальнопольської культурної спадщини. Отже, дбати про них слід «усією громадою». Приміром, ми оголосили конкурс «Пам'ятки церковного мистецтва — у малюнках дітей». Цього року такий конкурс проводиться вдесяте, що свідчить про його популярність. У конкурсі беруть участь 200-300 дітей з усієї Польщі, причому й ті, які сповідують католицтво. Результати радують. Переді мною лист матері дівчинки, яка вже третій рік разом з друзями їздить до наших «підопічних» церков, аби змалювати їх до свого художнього альбому. Ось що у листі: «Щоразу донька поверталася додому духовно багатшою. До того ж, контакт з українськими колегами (від себе додам, що у конкурсі бере участь юнь нашої діаспори та її однолітки — гості з України) навчив мою доньку толерантності, поваги до дітей інших національностей». Бачите, який несподіваний, але приємний відголос!

Звичайно, нікуди не дінешся від суворої реальності з її меркантилізмом. Але потроху з'явилися гроші, і у 1988 році ми почали перший ремонт — маленької дзвіниці у Бещадах. Через два роки вже мали значні кошти і тоді здобули можливість «розгорнутися» і провести серію реставраційних робіт. Зокрема, вдалося врятувати унікальну Тенетиську дзвіницю. Цей перелік можна було б значно подовжити.

До того ж, під час реставрації церков на світ з'являються не очікувані свідки сивої давнини, приміром, надгробки з літерами такої форми, якої — за авторитетним свідченням фахівців — пізніше XIY століття вже не вживали.

— Реставрація — це значні кошти. Звідки вони надходять?

— Перш за все, допомагає держава. Крім неї, культурні фонди та інші громадські організації. Певний відсоток дають пожертви людей, зацікавлених у нашій справі. На жаль, загалом українська діаспора у Польщі не дуже активна. Що ж до допомоги з України, то тут ситуація досить складна. Адже УРСР нашими проблемами взагалі не цікавилася. Нині ж економічне становище України не дозволяє їй (і ми це розуміємо) виділяти валютні кошти на наші потреби. Втім, якби й дозволяло, то хотів би зауважити: теперішній стан старовинних церков (зокрема, і православних, і уніатських) у Польщі набагато кращий за той, який спостерігається в Україні.

Втім, сподіваємося, що ваша громадськість, зокрема молодий діловий світ, зверне таки увагу на діяльність нашої комісії, яка прагне зберегти осередки української історичної культури за рубежем.

Нам усім треба поспішати: образно кажучи, як завалиться Храм, то заросте й дорога до нього.

— Дякую за бесіду.

Інтерв'ю провів Володимир САВЦОВ, власний кореспондент «Голосу України» у Польщі.

Резонанс!

ПІКЕТИ, ПЛАКАТИ ТА ІНШІ АТРИБУТИ СУЧАСНОГО ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Днями під вікнами нашої редакції розташувався пікет прихильників Української православної церкви — Київський патріархат. Тримаючи в руках плакати на кшталт «Кому служить «Голос України»? — Києву чи Риму і Москві?» пікетники гучно скандували: «Московські холуї, московські холуї...» Під час розмови з православними патріотами з'ясувалося, що їх обурили публікації в газеті стосовно процесів в українському православ'ї. Розширене інтерв'ю в «Голосі України» з главою Української автокефальної православної церкви (УАПЦ) патріархом Київським і всієї України Мстиславом («ГУ» № 209 від 31 жовтня 1992 р.) пікетники назвали фальшивкою, а інформацію про відлучення Мстиславом митрополита Володимира (Романюка) від УАПЦ «грубо перекрученим фактом». Аргументи, що газета не стає на бік жодної з конфесій, а лише прагне інформувати читачів про процеси й події в українському православ'ї, не спрацювали. Один з пікетників стверджував, що «Ісус Христос закликав знищувати своїх ворогів», друга доводила, що за часів комунізму всі ми були агентами КДБ, а третій зажадав, щоб усі публікації «ГУ» на релігійні теми погоджувалися зі Священним Синодом УПЦ-КП.

Чиясь рука, перегорнувши сторінки «ГУ» з «неугодними» публікаціями, спрямувала людей на Нестерова, 4. Чия? Незадовго до пікету до редакції зателефонували і пригрозили, що відповідь на інформацію про відлучення від УАПЦ митрополита Володимира (Романюка) буде адекватною. Отож, дочекалися.

Пікетникам було запропоновано виступити в «ГУ» зі своїм баченням розколу в українському православ'ї. Трохи прохолонувши від скандувань і праведного гніву та одержавши інформацію для роздумів, нам обіцяли щось написати. Що ж — приходьте. Але, бажано, без плакатів і крику.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.
Фото Михайла САЧКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 789.249.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311117.

1, 4, 5, 6 і 8 сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».